

УДК 378.147

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВИХ ЦЕНТРІВ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Ралко О.С., Грищенко А.О.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2018-12-64-151>

Авторами статті була поставлена мета визначити та дослідити міжнародний та український досвід позаінституційної освіти в Україні, до якої, у тому числі, відносяться різноманітні навчально-тренінгові центри. У статті проведено дослідження основних гравців на ринку навчально-тренінгових центрів. У результаті аналізу, автори прийшли до висновку, що ринок навчально-тренінгових центрів можна умовно розділити на три категорії: тренінгові центри при відомих міжнародних та вітчизняних комерційних компаніях; тренінгові центри при вищих навчальних закладах; тренінгові центри як самостійний вид бізнесу, що спеціалізуються на розробці та проведенні тренінгів як індивідуальних, так і під корпоративне замовлення, переважно на бізнес-тематики та саморозвиток особистості. Особлива увага у статті приділена сегменту навчально-тренінгових центрів в ІТ сфері, оскільки, на думку авторів, цей напрямок є одним з найперспективніших та швидкозростаючих в Україні.

Ключові слова: ринок, тренінг, тренінгові програми, ІТ, навчально-тренінговий центр.

Постановка проблеми. Динамічний характер сучасного життя висуває все більш високі вимоги до професійних якостей працівників. Відповідно, для підтримання професіоналізму на конкурентоспроможному рівні необхідно постійно дбати про свій освітній потенціал.

Навчання персоналу є безперервним процесом підготовки співробітників до трудової та громадської діяльності. Науково-технічний прогрес, як і всі сфери суспільного виробництва, постійно вимагають підвищення професіоналізму і систематичної зміни змісту і технології праці. Чим швидше розвивається галузь, тим швидше старішають знання наукового і прикладного характеру, а також з'являється потреба в отриманні нових.

Все більше керівників українських компаній замислюються над доцільністю підвищення професійного рівня своїх співробітників за рахунок тренінгових програм в залежності від напряму спеціаліста, а також залучення молодих та перспективних кадрів, які зможуть здобути практичний досвід та стати частиною компанії.

Навчально-тренінгові центри виконують одну з найважливіших соціальних функцій – забезпечення відповідними освітніми характеристиками населення в залежності до вимог сучасного ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню по створенню і реалізації освітніх проектів присвятили свої праці такі зарубіжні та вітчизняні вчені: Н.С. Бушуева, Л.І. Бондарева, Т.В. Майорова, Л.П. Петрашко, Н.О. Петренко, М.Л. Разу, С.І. Ткаленко і т.д.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність низки праць, присвячених створенню і реалізації освітніх проектів, дослідженням якості та вимог до надання освітніх послуг, окремо діяльність закладів позаінституційної освіти до яких, на нашу думку, у тому числі відноситься ринок навчально-тренінгових центрів, науковцями не розглядається як і практично відсутні публікації щодо ролі та завдань тренінгових центрів та дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду щодо їх функціонування.

Мета статті. Метою статті є дослідити ринок навчально-тренінгових центрів як в Україні, так і закордоном та визначити на його основі особливості його функціонування та перспективні напрями його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Історія розвитку тренінгів, як і історія розвитку навчання, налічує тисячі років. Одним з перших, хто почав використовувати тренінги, став Дейл Карнегі, який заснував в 1912 році «Dale Carnegie Training». У цьому центрі проводилися – і досі проводяться – тренінги з розвитку навичок публічного виступу, впевненості в собі, взаємодії між людьми та ін.

На нашу думку, ринок навчально-тренінгових центрів можна умовно розділити на три категорії: тренінгові центри при відомих міжнародних та вітчизняних комерційних компаніях; тренінгові центри при вищих навчальних закладах; тренінгові центри як самостійний вид бізнесу, що спеціалізуються на розробці та проведенні тренінгів як індивідуальних, так і під корпоративне замовлення, переважно на бізнес-тематики та саморозвиток особистості.

При чому, відкриття тренінгових програм, програм стажувань та тренінгових центрів при вже відомих комерційних компаніях, на нашу думку, зазвичай, відбувається з основною метою – пошук та залучення талановитої молоді у штат компанії, побічним результатом може стати і отримання додаткового прибутку, якщо компанія надає освітні послуги на платній основі. Для вищих навчальних закладів – це один з способів надавати супутні послуги, що пов'язані з основною діяльністю закладів та дозволяють при правильній організації задовольнити попит на освітні послуги широкого кола споживачів та отримати додаткове джерело доходу.

Провівши аналіз міжнародного ринку навчально-тренінгових програм ми хотіли б зупинити на тренінгах, що умовно можна віднести до першої категорії, тобто тренінгові центри при відомих міжнародних та вітчизняних комерційних компаніях. На сьогоднішній день, безліч міжнародних компаній запускають освітні програми та тренінги для сучасної молоді, які зможуть допомогти

у прийнятті рішення щодо майбутньої професії та здобути практичні навички. Дослідивши основні сфери та глобальний ринок, ми виокремили Компанії-Гіганти, які зацікавлені в залученні талановитих студентів та молодих фахівців.

Міжнародна річна програма для магістрів від GroupeSeb. Сучасні споживачі не з чуток знайомі з такими брендами як TEFAL, ROWENTA, MOULINEX, KRUPS. Продукція, що випускається під цими торговими марками, належить мультибрендовому французькому холдингу GroupeSEB. Компанія давно існує на ринку, а її товари представлені в 150 країнах світу. Корпорація успішно конкурує в сфері малої побутової техніки за рахунок створення і використання інноваційних технологій [1].

GroupeSEB зацікавлена в залученні талановитих фахівців і студентів, тому регулярно проводить стажування та тренінгові програми, що дозволяють молодим фахівцям стати частиною її професійної команди.

Щорічно компанія проводить конкурс серед студентів для участі в міжнародній річній програмі «The International Master Class programme». Учасники цього проекту проходять стажування та відвідують тренінги в компанії протягом одного року. Перші півроку стажисти працюють у французьких офісах компанії. Решта 6 місяців студенти стажуються в іншій країні, де знаходяться представництва компанії. Це може бути США, Бразилія, Китай, європейські країни. Під час стажування студенти знайомляться з особливостями роботи відділів постачання, маркетингу, бухгалтерії, фінансів, досліджень і розробки. Тренінгові програми розподіляються за тематикою і проводяться в перші 6 місяців стажування студентів. Участь в програмі дозволить студентам отримати досвід роботи в міжнародній компанії, зрозуміти специфіку ринку продукції малої побутової техніки, побачити «зсередини», як функціонує великий холдинг [1].

Програма стажування від L'Oreal. Французька косметика і парфумерія вважаються одними з найбільш якісних у світі. І це не випадково: у Франції було створено безліч великих компаній, які сьогодні є лідерами світового косметичного ринку. Серед таких холдингів – найстаріша компанія L'Oreal, заснована в 1909 році хіміком Еженом Шуеллер в передмісті Парижа [2].

Топові бренди компанії – Biotherm, The Body Shop, Garnier, Vichy, Lancôme. Щорічно компанія інвестує величезні кошти в інноваційне виробництво своєї продукції. Всього в відділі досліджень і розробок L'Oreal працює 3817 співробітників 60 національностей, більшість з яких жінки [2].

Компанія щорічно пропонує величезну кількість стажувань в своїх представницьких офісах в різних країнах для студентів останніх курсів та випускників вищих навчальних закладів. Програма дозволить учасникам освоїти навички роботи з найбільшими постачальниками і фабриками компанії, що знаходяться в різних куточках світу.

Міжнародна програма стажування для молодих фахівців від Airbus. Airbus – одна з найбільш відомих компаній в галузі авіації. Штаб-квартира холдингу знаходиться в Тулузі, а представництва розкидані по всьому світу. Компанія виробляє продукцію не тільки в сфері цивільної, а й військової

авіації. Ось уже кілька років Airbus успішно конкурує зі своїм основним суперником на авіабудівному ринку – американською корпорацією Boeing [3].

Підтримувати стабільність в авіаційному бізнесі компанії допомагають не тільки високотехнологічні інноваційні рішення, а й кваліфікований персонал. Розуміючи важливість ефективної кадрової політики, Airbus щорічно привертає в свої професійні ряди перспективних молодих фахівців.

Одна з найбільш цікавих програм стажувань – "Airbus Group International Graduate Programme", яка включає в себе ряд тренінгових програм по провідним специфікам бізнесу. Ця програма розрахована на молодих фахівців в галузі машинобудування, енергетичної інженерії, теплоенергетики, бізнесу та обчислювальної техніки [3].

Термін стажування – 2 роки. Особливість цієї програми полягає в тому, що учасники отримують можливість попрацювати в різних відділах компанії, спробувати себе на кількох професійних позиціях. У стажистів будуть свої наставники, які надаватимуть їм необхідну підтримку і цінні професійні поради.

Програма тренінгів та стажування від Sanofi. Один з лідерів фармацевтичного ринку, французька компанія Sanofi, виробляє товари для здоров'я, вакцини і різні лікарські препарати. Цей холдинг має понад 100 виробничих майданчиків по всьому світу, а чисельність співробітників компанії перевищує 110 000 чоловік. Робота в такій корпорації може стати хорошим стартом для побудови майбутньої кар'єри в області фармацевтики [4].

Для студентів представництва компанії пропонується пройти стажування "Sanofi Health Force". Ця програма призначена для студентів очної форми, які здобувають освіту в області маркетингу, фінансів, бізнес-аналітики, ІТ. Учасникам програми буде надана допомога досвідченого ментора. За підсумками проходження стажування найбільш успішні студенти зможуть продовжити роботу в компанії на штатній позиції [4].

Літнє стажування в американському підрозділі Danone. Історія французької компанії Danone почалася зі створення в 1919 році корисного йогурту, покликаного допомогти дітям впоратися з кишковими інфекціями. Виробництво корисної для здоров'я продукції залишається однією з основних місій компанії і сьогодні. Основні напрямки діяльності Danone – виробництво мінеральної води, дитячого харчування і молочних продуктів. Товари компанії представлені не тільки на європейських ринках, а й в країнах, що розвиваються, а також в США [5].

Так як Danone завжди знаходиться в пошуку нових інноваційних рішень, залучення перспективних кадрів стає важливим завданням. Саме тому компанія пропонує літнє стажування на період з травня по липень студентів бакалаврату інженерних спеціальностей. Стажери працюватимуть під керівництвом директора виробництва, зможуть освоїти на практиці способи побудови ефективного технологічного процесу.

EPAM Systems – американська ІТ-компанія, виробник замовно-го програмного забезпечення, фахівець з консалтингу, резидент Білоруського парку високих технологій. Штаб-квартира компанії розташована у Ньютауні, а її відділення представлені в 25 країнах світу [7].

Компанія ЕРАМ створила власний тренінгів центр ЕРАМ, який допомагає у підготовці фахівців для подальшого працевлаштування в компанії ЕРАМ. Тренінги проводяться згуртованою командою професійних тренерів, що мають багатий досвід роботи та проведення тренінгів за відповідними напрямками. Слухачам надають повноцінні навчальні матеріали, творчі завдання для прояву потенціалу при одночасній можливості отримання нових знань і закріплення вивченого матеріалу на практиці.

Наведені нами тренінгові програми при відомих міжнародних компаніях не є виключним переліком, ми розглянули лише ті, які є найпопулярнішими, найцікавішими та можливість участі у яких доступна для українців.

Перейдемо до ринку навчально-тренінгових центрів в Україні. На сьогоднішній день в Україні налічується понад 1390 тренінгових центрів з різних сфер професійної діяльності. Дослідивши та проаналізувавши потенційних конкурентів на українському ринку, виокремили популярніші з них.

Тренінг-центр «Лідер» – компанія, яка енергійно розвивається в області сучасних освітніх технологій. Компанія успішно об'єднала професіоналів своєї справи, переконаних прихильників тези про переважання практичного досвіду над теоретичними знаннями [8]. Тренінг-центр «Лідер» відноситься до тренінгових центрів як самостійного виду бізнесу, що спеціалізуються на розробці та проведенні тренінгів як індивідуальних, так і під корпоративне замовлення, переважно на бізнес-тематики та саморозвиток особистості.

Місія компанії полягає в істотному поліпшенні якості життя суспільства, тренінг-центр допомагає розвинути такі якості, як почуття відповідальності, комунікабельність, лідерські навички.

Головною метою центру є допомога кожному учаснику отримати бажане, навчити домагатися високих результатів у житті, а також допомогти слухачам перетворити слабкі сторони в сильні, що сприятиме підкоренню нових вершин.

Спеціалізація тренінгового центру: продажі, ділові переговори, комунікація з клієнтом, ораторське мистецтво, управління компанією, особистісний ріст.

Сфери навчання: будівельні компанії, агентства нерухомості, медичні центри, аграрні компанії, торгові компанії, підприємці, роздрібні мережі, промислові компанії, готельно-ресторанний бізнес, ІТ-сфера та інші напрямки.

Розглянемо навчально-тренінгові центри, що функціонують як підрозділи або окремі напрями діяльності при відомих українських та міжнародних компаніях і діють на українському ринку.

Академія Cisco проводить авторизовані Cisco тренінги-практикуми CCNA, займається підготовкою фахівців для реалізації високоінтелектуальних проектів в області інформаційних технологій [8].

Відмінною особливістю Академії Cisco є те, що тут за короткий термін учасники мають можливість отримати як фундаментальні знання, так і практичний досвід адміністрування обладнання Cisco. Лекційні заняття проводяться дистанційно online у зручний вечірній час. Всі заняття записуються і доступні на сайті Академії для перегляду в будь-який час. Практичні заняття проводяться на обладнанні Cisco в певний час

у навчальній лабораторії (НТУУ КІП) та / або віддалено через сайт Академії.

Cisco – світовий лідер у галузі мережевих технологій, що змінюють способи людського спілкування, зв'язку і спільної роботи.

Після проходження цих комп'ютерних ІТ курсів, (ІТ Тренінг Київ) учасники зможуть проектувати, встановлювати, налаштовувати і експлуатувати як невеликі комп'ютерні мережі, так і мережі великих підприємств і інтернет-провайдерів. Процес навчання на Cisco курси проходить за принципом поступового переходу від простого до складного, індивідуально для кожного студента, що робить його максимально комфортним і ефективним.

Компанія DEPS на постійній основі проводить курси підвищення кваліфікації для фахівців сфери телекомунікаційних та інформаційних систем [9].

DEPS навчає ІТ-фахівців з урахуванням світових тенденцій розвитку інфокомунікаційних систем та сучасних потреб ринку телекомунікацій. Тренери технічних напрямків навчального центру дають слухачам унікальні технологічні знання і практичні навички, що в подальшому випускникам допомагає отримати роботу в провідних ІТ-компаніях України, Східної, Центральної та Західної Європи або просунутися по кар'єрних сходах.

Тренінговий Центр «Львівської Майстерні Шоколаду» створений як місце, в якому всі працівники можуть активно навчатися та розвиватися, а ще це добрий майданчик для обміну думками, спілкування, спільного розв'язання проблем. Усі навчальні та розвиткові програми покликані не тільки передати сухі знання та «завантажити» в людей необхідний об'єм інформації, а й досягти трьох ключових завдань [10]:

- змусити думати і показати варіанти;
- дати можливість спробувати та перевірити ідеї на практиці.

Саме тому навчання у Тренінговому Центрі є максимально інтерактивним; тренери – це успішні практики, які працювали на різних ділянках Компанії від самого початку її створення.

На сьогодні каталог Тренінгового Центру налічує одинадцять апробованих тренінгових програм. Всі програми були створені, виходячи з актуальних практичних потреб закладів та діючих команд. Загалом, вони поділяються на три базових блоки:

- Загальні корпоративні програми – тренінги, що стосуються питань історії, місії, культури Компанії, дотримання корпоративних стандартів.
- Практичні тренінгові програми (hard skills) – тренінги, що стосуються формування навичок успішної роботи в команді, прояву гостинності, ефективних продажів, комунікацій та роботи з запереченнями, а також практичні заняття з барної та шоколадної справ.
- Управлінські тренінги – тренінги управління робочою зміною працівників й розвитку менеджерських навичок, лідерства, ефективного рекрутингу, адаптації та впровадження нових працівників в команду.

Окрім внутрішньої мережевої діяльності Тренінговий Центр «Львівської Майстерні Шоколаду» надає тренінгові та консультативні послуги для зовнішніх організацій. Цікавим та практичним може виявитись досвід у таких галузях як:

- проведення тренінгових програм;
- розробка корпоративних стандартів сервісу та гостинності;
- супровід при відкритті закладів, навчання та підготовка команди працівників.

Розглянемо навчально-тренінгові центри, що функціонують при вищих навчальних закладах.

Навчально-тренінговий центр факультету економіки АПК (далі НТЦ ФЕАПК) функціонує для створення середовища активного професійного та особистісного зростання студентів та викладачів факультету економіки аграрно-промислового комплексу [11].

Мета функціонування НТЦ ФЕАПК – підвищення конкурентоспроможності випускників факультету економіки аграрно-промислового комплексу на ринку праці через формування та розвиток соціально-психологічних, професійних і науково-дослідницьких компетенцій та сприяння прискоренню їх адаптації до професійної діяльності.

Навчально-тренувальний напрям роботи НТЦ ФЕАПК передбачає проведення тренінгів для студентів спеціальності «Облік та аудит» з використання облікової програми 1С: Бухгалтерія для України, тренінгів з використання інформаційної системи «Ліга-Закон» та програми електронного документообігу «Мій електронний документ MEDOC».

Для студентів спеціальності «Економіка та підприємництво» проводяться тренінги з економіки та управління діяльності агропромислових формувань.

Навчально-тренінговий центр НТУУ "КПІ" – НААС. Завдяки ініціативі одного із найбільших світових виробників верстатів – компанії Haas Automation у світі реалізується програма співробітництва навчальних закладів та альянсу партнерів у сфері технологій ЧПК. За період роботи програми у Європі було відкрито більш ніж 45 нових повністю обладнаних навчальних технічних центрів (НТЕС), які обслуговуються незалежними місцевими представництвами компанії Haas – Haas Factory Outlet (HFO). НТЦ НТУУ "КПІ" – НААС обслуговується українським HFO (підрозділом компанії «Абпланалп Україна») [12].

Абпланалп Україна обрала Національний технічний Університет України «Київський політехнічний інститут» як ідеальне місце для демонстрації технологічних рішень. На базі кафедри технології машинобудування створений навчально-тренінговий центр НТУУ «КПІ» – НААС,

оснащений найсучаснішим обладнанням з числовим програмним управлінням (ЧПУ) – обробувальними центрами всесвітньо відомої фірми HAAS. Широкий модельний ряд верстатів HAAS у навчально-тренінговому центрі представляють дві моделі: токарний верстат з ЧПУ моделі ST-20 та фрезерний верстат з ЧПУ моделі VF-3.

Навчання відбувається за схемою: проектування деталі у 3D CAD системі – проектування управляючої програми в САМ системі – виготовлення на верстаті з ЧПУ. Студенти кафедри мають можливість пройти підготовку з управління і програмування таких верстатів та отримати відповідний сертифікат.

Завдяки унікальному співробітництву з «Абпланалп Україна» і Haas Automation Національний технічний Університет України «Київський політехнічний інститут» пропонує сучасну і перспективну освіту для технологій ЧПУ.

Висновки і пропозиції. Сьогодні організаціям необхідно постійно адаптуватися і змінюватися, щоб процвітати в умовах безперервних інновацій та змін. Наявність відмінної команди, правильної стратегії і добре продуманих процесів недостатньо. Компаніям потрібні технології, які допоможуть об'єднати дані, процеси і людей, щоб краще взаємодіяти зі споживачами в цифрову епоху і швидше адаптуватися з урахуванням зміни зовнішнього середовища.

Тому, на нашу думку, для компаній з суттєвим досвідом роботи на ринку вдалим рішенням буде розробка та відкриття певної тренінгової програми, що дозволить їй отримати у майбутньому як нового висококваліфікованого фахівця, так і удосконалити роботу постійного штату. Якщо компанія немає суттєвого досвіду роботи на ринку або не зацікавлена в інвестуванні у непрофільні для себе види діяльності, можна звернутись до професійних тренінгових центрів, які працюють як самостійно, так і при навчальних закладах.

Якщо розглядати відкриття навчально-тренінгового центру в Україні, то, на нашу думку, оскільки надання освітніх послуг практично не пов'язано із сезонними коливаннями попиту, при грамотній організації роботи та наявності навчального плану, тренінговий центр зможе приносити стабільний щомісячний дохід. Особливо перспективним напрямком є відкриття курсів та тренінгових програм в ІТ сфері, оскільки ринок знаходиться на етапі формування, конкуренція невисока, а попит на такі послуги незадоволений.

Список літератури:

1. Міжнародна річна програма для магістрів від GroupeSeb. URL: <http://www.groupeseb-careers.com/en/Groupe-SEB>.
2. Програма стажування від L'Oreal. URL: <https://careers.loreal.com/global/en>.
3. Міжнародна програма стажування для молодих фахівців від Airbus. URL: <http://company.airbus.com/careers>.
4. Програма тренінгів та стажування від Sanofi. URL: <https://www.sanofi.com/>.
5. Літнє стажування в американському підрозділі Danone. URL: <https://jobs.danone.com/>.
6. Ралко О.С. Досвід впровадження бізнес моделі соціальної відповідальності / О.С. Ралко // Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених «Участь молоді у розвитку економіки та суспільства України», Київ, 14-15 березня 2015 р.. – К.: НУХТ, 2015. – С. 300-304.
7. Офіційний сайт компанії EPAM. URL: <https://www.epam.com/>.
8. Офіційний сайт компанії Cisco Академія. URL: <https://www.netacad.com/ru>.
9. Офіційний сайт компанії DEPS. URL: <https://deps.ua/>.
10. Офіційний сайт Тренінговий Центр «Львівської Майстерні Шоколаду». URL: <https://www.chocolate.lviv.ua/uk/company/center/>.

11. Офіційний сайт Навчально-тренувальний центр факультету економіки АПК. URL: https://apk.kneu.edu.ua/ua/navchalno_trenyngovyi_feapk1/navchalno_trenyngovyi_feapk2/.
12. Офіційний сайт Навчально-тренінговий центр НГУУ «КІП» – НААС. URL: http://www.tm-mmi.kpi.ua/uk/about-us/index.php?option=com_content&view=article&id=79&Itemid=151.

Ралко А.С., Грищенко А.О.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ИССЛЕДОВАНИЕ РЫНКА УЧЕБНО-ТРЕНИНГОВЫХ ЦЕНТРОВ: УКРАИНСКИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Аннотация

Авторами статьи была поставлена цель определить и исследовать международный и украинский опыт внеинституционального образования в Украине, в которой, в том числе, относятся разнообразные учебно-тренинговые центры. В статье проведено исследование основных игроков на рынке учебно-тренинговых центров. В результате анализа, авторы пришли к выводу, что рынок учебно-тренинговых центров можно условно разделить на три категории: тренинговые центры при известных международных и отечественных коммерческих компаниях; тренинговые центры при высших учебных заведениях; тренинговые центры как самостоятельный вид бизнеса, специализирующихся на разработке и проведении тренингов как индивидуальных, так и под корпоративный заказ, преимущественно по бизнес-тематике и саморазвитию личности. Особое внимание в статье уделено сегменту учебно-тренинговых центров в IT сфере, поскольку, по мнению авторов, это направление является одним из самых перспективных и быстрорастущих в Украине.

Ключевые слова: рынок, тренинг, тренинговая программа, IT, учебно-тренинговый центр.

Ralko O.S., Hryshenko A.O.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

MARKET RESEARCH OF TRAINING CENTERS: UKRAINIAN AND INTERNATIONAL EXPERIENCE

Summary

The authors of the article set the goal to identify and explore the international and Ukrainian experience of non-institutional education in Ukraine, which, among other things, includes a variety of education and training centers. The article conducted a study of the main players in the market of training centers. As a result of the analysis, the authors concluded that the market for education and training centers can be divided into three categories: training centers at well-known international and domestic commercial companies; training centers at higher educational institutions; training centers as an independent type of business, specializing in the development and conduct of trainings, both individual and for corporate order, mainly in the sphere of business and personal development. Particular attention is paid in the article to the segment of education and training centers in the IT field, since, according to the authors, this area is one of the most promising and fastest growing in Ukraine.

Keywords: market, training, training program, IT, training center.